

La clau

No sabem si per la cada vegada més pròxima data límit perquè la legislatura se'n vagi en orris, si per la necessitat dels màxims dirigents del PSOE i de Podem d'arriscar davant les pressions a les seves respectives casernes o si pel canvi d'hora primaveral, però el cas és que el vent de la política espanyola ha virat en les últimes hores. Si abans de la Setmana Santa tot eren presagis negatius i pronòstics que hi haurà noves eleccions al juny, ara, després de la reunió de **Pedro Sánchez** amb **Pablo Iglesias** i de les seves compareixences davant els mitjans, un acord per a la investidura del primer i per a la formació d'un Govern de coalició no sembla tan llunyà. ¿Hi ha base per a aquesta

Quatre pros i quatre contres

JUANCHO
Dumall
DIRECTOR
ADJUNT

apreciació o som davant d'un miratge? ¿S'ha desbloquejat el procés polític o anem encaminats cap a una altra decepció?

Hi ha almenys quatre motius per

a l'optimisme. Primer: Podem ja accepta asseure's amb Ciutadans, de manera que el joc aritmètic s'obre. Segon: **Iglesias** està disposat a no entrar en un eventual Govern de coalició. Tercer: PSOE i Podem voregen l'espinós assumpte del referèndum català amb una passada de la pilota a **Miquel Iceta** (PSC) i **Xavier Domènech** (En Comú Podem) perquè elaborin (*¿sine die?*) una proposta sobre la consulta. I quart: **Sánchez** explora la via de modificar en part el seu pacte amb **Albert Rivera** per atraure el partit morat, al qual temps amb diversos ministeris.

Factors negatius

Però hi ha quatre elements més que indiquen que la situació encara està

molt lluny de quedar aclarida. Primer: Podem continua defensant un pacte a la valenciana, és a dir, un acord d'esquerres que exclou el PP i Ciutadans i que quedaria obert al suport extern, via abstenció, del sobiranisme català. Segon: el partit de **Rivera** segueix sent contrari a pactar amb Podem i no vol saber res de la consulta a Catalunya. Tercer: s'haurà de veure si els barons socialistes donaran allargues a **Sánchez** per a un hipotètic govern tripartit. I quart: és dubtós que hi pugui haver un programa econòmic i social per a quatre anys subscrit per, posem per cas, **Jordi Sevilla**, **Pablo Echnique** i **Luis Garicano**.

@JuanchoDumall

La roda

JULI
Capella

Desnonament dels mestres

Recordo un sorprenent consell de **Pep Quetglas** a la Facultat d'Arquitectura. Venia a dir que no perdessis el temps amb el professor de projectes que t'explicava com dissenyaven **Le Corbusier**, **Mies** o **Aalto**. Que era molt millor baixar a la planta baixa i preguntar-los-ho directament a ells; a la biblioteca. Allà estaven tots sempre a la teva disposició. N'hi havia prou de saltar-se l'intermediari. Així com els capellans són més aviat un destorb en la nostra relació amb Déu.

Ara acabo de desprendre'm de la biblioteca de mestres, mestretites i entabonadors que vaig anar atresorant amb entusiasme durant molts anys. Diversos motius m'han impel·lit a regalar, canviar o vendre 6.000 dosis de coneixement. M'havien costat un dineral, havien ocupat molt espai, utilitzat bibliotecaris per ordenar-los; ens van donar moltes satisfaccions a mi i a altres, però des de fa temps ningú donava lliçons amb ells. Ja estaven donades,

M'he després

de la biblioteca que amb entusiasme vaig anar atresorant durant anys

o s'oferien en altres llocs. He anat comprovant com a internet, les revistes i les premses els anaven arraconant. La capa de pols ja era intolerable. Ara els meus llibres tornaran a la vida després d'una infrutilització unipersonal que se'm feia perversa. Els he alliberat, els he dispersat, arribaran a cases d'amics o al Centre de Documentació del Museu del Disseny, per donar llum a qui en busqui. O aniran al col·leccionista que els buscava amb desig. Perquè els llibres si no s'obren es gasten i al final moren. Després de mitja vida d'acumulació arriba el període de despossecció.

Els agraeixo a tots les magnífiques lliçons rebudes, els seus enganys i algun calbot que m'han anat donant. I no amago que a vegades surto disparat a un prestatge buscant consell, però com un membre amputat, només hi trobo un emotiu buit.

Allà on siguin seguiran sent meus, perquè el llibre és per antonomàsia una infinita i irreversible multipropietat. ≡

ELS DIJOUS, ECONOMIA

A l'ull de l'huracà

Malgrat la calma actual, el deute públic i privat és una bomba que pot esclatar en qualsevol moment

ANTÓN
Costas

Hi ha situacions de calma que són desesperants. Al contrari de la calma que assossega l'esperit, n'hi ha altres que no presagien res de bo, i que es viuen amb temor i inquietud esperant que passi alguna cosa que no sabem què és i ni quan tindrà lloc. El llenguatge popular parla de la calma que precedeix la tempesta. I els meteoròlegs, de l'ull de l'huracà, dels espais de relativa calma que es produeixen al centre de les fortes tempestes tropicals.

Si hagués de definir l'estat d'ànim de l'economia –ja sigui la nacional, l'europea o la internacional–, diria que estem vivint una estranya i desassossegant calma.

Aquest desassosseg es nota en els *animal spirits*, els sentiments dels diferents actors econòmics als quals es va referir el gran economista del segle passat **John M. Keynes**. En particular, en el comportament erràtic de les borses. Els inversors estan expectants, temorosos que arribi un nou moment de *Minsky*, el moment de pànic que passa quan un fet fortuït dona lloc a vendes massives de valors que enfonsen les borses.

ES NOTA també als centres de previsió econòmica, que, com metges auscultant els seus pacients, no aconsegueixen pronosticar amb precisió quina és la salut de les economies. El Banc d'Espanya assenyalava en el seu últim informe que la

nostra economia es debilita. I el mateix fa el Fons Monetari Internacional en les seves previsions d'hivern sobre l'economia global.

¿Quins senyals hi ha en l'entorn de les nostres economies que expliquin aquesta sensació d'estar a l'ull de l'huracà? Diversos. N'esmentaré quatre.

Primer, el comportament del comerç internacional. Per primera vegada des del final de la segona guerra mundial, creix a un ritme inferior al PIB mundial. Per tant, el creixement de les economies nacionals o regionals, com l'europea, dependrà a partir d'ara més de la demanda interna. Però aquesta està debilitada per les polítiques d'austeritat i per les reduccions salarials.

Segon, l'elevat nivell de deute públic i privat –dels bancs, de les empreses i de les famílies– que segueix existint en un bon nombre de països. Aquest deute és com una enorme pedra de Sísif que frena la capacitat dels bancs per donar crèdit, de les empreses per invertir i de les famílies i els governs per consumir. Aquest deute és una bomba de rellotgeria que amenaça d'explotar en qualsevol moment. Desactivar-la requerirà reduccions de diferent tipus. Però convèncer els prestamistes que han d'assumir pèrdues per la seva responsabilitat en l'excés d'endeutament no serà fàcil.

Tercer, els riscos potencials que

LEONARD BEARD

És urgent reactivar la inversió i el consum per fugir de les tempestes que ens envolten

es deriven de la situació de tipus d'interès zero –negatius quan s'hi resta la inflació– que estan aplicant els bancs centrals. Per un costat, posen en risc la salut dels bancs al reduir els marges de les seves operacions creditícies. Per un altre, orienten els diners que injecten els bancs centrals cap a bombolles a les borses més que a crèdits a les empreses i a les famílies. Per últim, esbiaixen les inversions de les empreses cap a les màquines, el finançament de les quals ara és més barat, en lloc de cap a noves contractacions de personal, amb el risc de tenir una recuperació sense ocupació.

Quart, els elevats excedents de

liquiditat de les grans corporacions, tant nacionals com globals. Hi ha tanta liquiditat que els permetria atendre el pagament del seu deute i, a la vegada, finançar directament les inversions necessàries per expandir la producció i l'ocupació. Però, no obstant, la utilitzen per tornar capital als seus accionistes i per augmentar les retribucions i les pensions dels seus directius.

¿COM s'han d'interpretar tots aquests senyals de tempestes que s'estan formant? La lectura més correcta és que en les nostres economies de mercat hi ha un problema seriós de falta de demanda efectiva que bloqueja la recuperació de l'activitat i de l'ocupació. El capitalisme funciona amb el consum massiu de les classes mitjanes i populars, no amb el consum de luxe dels molt rics. L'atur, els baixos salaris i la desigualtat el debiliten.

Es dona una curiosa asimetria entre el comportament de les nostres autoritats. Els responsables de la política monetària s'estan mostrant actius per activar la demanda, fins i tot corrent el risc de produir danys col·laterals com els abans esmentats. Però els responsables de la política econòmica, en particular de la política fiscal, es mostren reticents a activar la demanda d'inversió i consum. Necessitem amb urgència que reaccionin. Però, per desgràcia, la política europea, l'espanyola i també la catalana també estan vivint al seu propi ull de l'huracà, inconscients de les tempestes que ens envolten. ≡

Catedràtic de Política Econòmica (UB).